
IS-BWYLLGOR LLES ECONOMAIDD

11 Gorffennaf, 2025

TEITL: Prosiectau Trafnidiaeth yn y Cynllun Twf

AWDUR: Alwen Williams, Prif Weithredwr

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1.1. Mae'r adroddiad hwn yn cael ei gyflwyno i'r Is-bwyllgor, yn unol â'r cais ym mis Mai, i bennu p'un a ddylid cychwyn ar y broses newid ffurfiol fel bod modd i'r Cynllun Twf gael ei ymestyn i gynnwys prosiectau Trafnidiaeth.
- 1.2. Yn dilyn proses adolygu, cyflwynir asesiad a gwerthusiad o dri opsiwn, ynghyd ag argymhelliad, yn **Atodiad 1** yr adroddiad hwn.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 2.1. Cytuno ar yr argymhelliad a'r ffordd ymlaen sy'n cael ei ffafrio (Opsiwn 2), fel y nodir isod ac yn **Atodiad 1**.
- 2.2. Gofyn bod y Cyfarwyddwr Portffolio yn cychwyn ar y broses newid i gynnwys yr elfennau hyn yn ffurfiol yn y Rhaglen Tir ac Eiddo.

3. Y RHESWM DROS Y PENDERFYNIAD

- 3.1. Ym mis Mawrth 2025, lansiodd Uchelgais Gogledd Cymru broses 'Mynegi Diddordeb' i ddethol prosiectau ar gyfer y Rhestr Wrth Gefn newydd a fyddai'n medru cyflwyno achosion busnes ar gyfer cyllid yn y dyfodol. Un o'r meini prawf a osodwyd oedd bod angen i brosiectau fod o fewn sgôp y pum rhaglen presennol y Cynllun Twf – Cysylltedd Digidol, Ynni Carbon Isel, Tir ac Eiddo, Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel a Bwyd-amaeth a Thwristiaeth.
- 3.2. O'r 27 Mynegiant o Ddiddordeb a gyflwynwyd, roedd pedwar yn cael eu hystyried fel rhai oedd y tu allan i sgôp y Cynllun Twf. Roedd un o'r rhain yn brosiect seiliedig ar refeniw ac roedd y tri arall yn brosiectau trafndiaeth yn bennaf; cyflwynwyd dau gan Lywodraeth Cymru ac un gan Gyngor Gwynedd. Dim ond un o'r prosiectau, 'Padeswood', oedd yn cwrdd â'r trothwy sgorio i gael ei ystyried i'w gynnwys ar y rhestr wrth gefn; fodd bynnag, roedd yr adroddiad i'r is-bwyllgor yn nodi'n glir y byddai hyn yn destun penderfyniad ar wahân ar gynnwys prosiectau trafndiaeth yn y Cynllun Twf.

- 3.3. Yn yr Is-bwyllgor Llesiant Economaidd ym mis Mai, cytunwyd bod:
- yr Is-bwyllgor yn cytuno i gychwyn proses i asesu ac adolygu'r sgôp a'r achos ar gyfer ymestyn y Cynllun Twf presennol i gynnwys prosiectau trafndiaeth.
 - yr Is-bwyllgor yn comisiynu'r Cyfarwyddwr Portffolio i baratoi adroddiad opsiynau manwl mewn ymgynghoriad â Llywodraethau Cymru a'r DU a swyddogion y Cynghorau Cyfansoddol a Phartneriaid Addysg.
 - yr adroddiad opsiynau yn cael ei gyflwyno i'r Is-bwyllgor gyda'r bwriad o bennu p'un a ddylid cychwyn y broses newid ffurfiol i sicrhau cytundeb ar gyfer y Cynllun Twf estynedig i gynnwys prosiectau Trafndiaeth.

4. CEFNDIR AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

- 4.1. Pan oedd Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei gysyniadu, roedd y cynnig yn cynnwys sgôp ehangach o raglenni yn cynnwys cais ariannu wedi'i ymestyn i Lywodraethau am £75m i sefydlu Cronfa Trafndiaeth Ranbarthol a Chorff Trafndiaeth Rhanbarthol. Fe'i disgrifir yn y cynnig Cynllun Twf gwreiddiol fel y Rhaglen Trafndiaeth Strategol, a oedd yn ceisio *"cyflawni rhaglen trafndiaeth strategol y Rhanbarth er mwyn gwella cysylltedd rhanbarthol, mynediad i gyflogaeth a thwf economaidd a busnesau. Bydd trafndiaeth wedi'i hintegreiddio'n well a bydd dewisiadau amgen i fynediad ar ffyrdd yn cael eu datblygu."*
- 4.2. Roedd trafodaethau rhwng y Rhanbarth a'r ddwy Lywodraeth, gan arwain at Benawdau Telerau cytundeb y Cynllun Twf yn 2019, wedi arwain at ddim ond un prosiect a oedd mewn sgôp ar gyfer y Cynllun Twf. Roedd hwn yn brosiect Datgarboneiddio Trafndiaeth Rhanbarthol gyda £12.5m o gyllid wedi'i ddyrannu i *"gefnogi'r newid o gerbydau sy'n defnyddio tanwydd yn seiliedig ar garbon fel y prif fodd o drafndiaeth i drafndiaeth amgen carbon isel a dim carbon ledled y Gogledd."*
- 4.3. Fel rhan o ddatblygu'r Achos Busnes Portffolio a arweiniodd at y Cytundeb Cynllun Terfynol ym mis Rhagfyr 2020, penderfynodd y Bwrdd Uchelgais Economaidd symud y prosiect 'Datgarboneiddio Trafndiaeth Rhanbarthol' (a newidiodd i brosiect seiliedig ar hydrogen maes o law), i'r rhaglen Ynni Carbon Isel a chael gwared ar y Rhaglen Trafndiaeth Strategol o'r Cynllun Twf.
- 4.4. Tra bod y penderfyniad wedi pennu nad oedd angen rhaglen benodol ar gyfer trafndiaeth, roedd yn parhau i fod yn faes allweddol o fewn y Weledigaeth Twf ar gyfer Gogledd Cymru - gan gydnabod, y byddai angen ffocws cryf ar ddatblygu rhwydweithiau trafndiaeth integredig a fforddiadwy er mwyn cyflawni twf economaidd. Yn yr un ffordd, dylai arwyddocâd strategol Sgiliau a Chyflogadwyedd gael ei gydnabod fel cydran hanfodol i greu sylfaen ar gyfer ffyniant economaidd, er nad oes arian refeniw ar gael o'r Cynllun Twf. Mae Trafndiaeth a Sgiliau wedi parhau i fod yn amlwg iawn yn ein naratif rhanbarthol.
- 4.5. Yn dilyn y penderfyniad gan yr Is-bwyllgor Llesiant Economaidd ym mis Mai, i ofyn am asesiad manwl, mae'r PMO wedi dechrau ystyried tri opsiwn mewn perthynas â chynnwys prosiectau Trafndiaeth yn y Cynllun Twf, fel sydd wedi'i amlinellu yn **Atodiad 1**, ac wedi ei crynhoi yn y tabl isod:

Crynodeb o'r arfarniad:

	Crynodeb
Opsiwn 1 - Rhaglen Trafnidiaeth Newydd	Mae graddfa'r buddsoddiad sydd ei angen sydd wedi'i nodi yn y Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol yn sylweddol a byddai'n cynrychioli ymyrraeth rhanbarthol ategol i'r Cynllun Twf, Parth Buddsoddi a Phorthladd Rhydd. Ni fyddai'n ymarferol ceisio creu hwn fel rhaglen yn y Cynllun Twf a byddai angen cyllid ychwanegol arwyddocaol uwchben y £240m sydd wedi'i ddyrannu i'r Cynllun. O ganlyniad, mae'r opsiwn hwn wedi'i ddiystyru.
Opsiwn 2 - Rhaglen Tir ac Eiddo Ddiwygiedig	Ymestyn y Rhaglen Tir ac Eiddo i egluro bod bwrw ymlaen â phrosiectau sy'n galluogi seilwaith trafndiaeth ar y safle ac oddi ar y safle am ddarparu'r hyblygrwydd i Uchelgais Gogledd Cymru i ariannu peth gwaith galluogi fel rhan o brosiect mwy fyddai'n cyflwyno twf economaidd ac yn cyfrannu at ein targedau portffolio. Byddai angen meini prawf llym o amgylch cwmphas a lefel yr arian a allai gael ei ddarparu gan na fyddai'r seilwaith trafndiaeth ar ei ben ei hun yn creu lefel y swyddi sydd eu hangen gan y Cynllun Twf, ond fe allai o bosib ddefnyddio arian sylweddol. Fodd bynnag, cyhyd ag y bo'r meini prawf yn glir ac yn cael ei reoli'n effeithiol, mae hwn yn gyfle i ddatgloi rhai prosiectau na allai fwrw ymlaen heb arian ychwanegol o'r Cynllun Twf ac fe ddylid ystyried hyn. Dyma'r opsiwn sy'n cael ei ffafrio.
Opsiwn 3 - Dim newid	Cynnal y safle presennol fyddai'n cael yr effaith leiaf ar y Cynllun Twf o ran y broses a'r adnoddau ond hefyd fe allai gynrychioli cyfle wedi'i fethu i ddatgloi cynlluniau fyddai'n cyflawni yn erbyn targedau'r Cynllun Twf. O ganlyniad, mae'r opsiwn hwn wedi'i ddiystyru.

4.6. Yr argymhelliad gan y PMO i'w ystyried gan yr Is-bwyllgor Lles Economaidd, yw y dylid cytuno ar Opsiwn 2 fel y nodir isod:

- i. Byddai sgôp y rhaglen sy'n cael ei haddasu i egluro bod prosiectau yn cynnwys bwrw ymlaen i alluogi i seilwaith trafndiaeth ar y safle ac oddi ar y safle fel rhan o'r prosiect ehangach lle bo hynny'n gysylltiedig yn uniongyrchol â gweithgarwch datblygiad economaidd a chreu swyddi newydd.
- ii. Y dylid ystyried prosiectau yn unig "mewn sgôp" lle maent yn cwrdd â'r meini prawf a ganlyn:
 - a) Dylai prosiectau fod yn brosiectau strategol o bwys rhanbarthol ac yn cael eu cynnig i'w cynnwys yn y Cynllun Twf gan Lywodraeth Cymru.
 - b) Mae galluogi gwelliannau i'r seilwaith trafndiaeth ar y safle neu oddi ar y safle yn ffurfio rhan o'r prosiect ar y cyd â gweithgarwch datblygiad economaidd /

creu swyddi, e.e. ymestyn cyfleusterau presennol neu greu cyfleusterau newydd.

- c) Byddai'r Cynllun Twf yn ariannwr cyfalaf lleiafrifol mewn prosiectau o'r fath a byddai'n cael ei ystyried yn ariannwr dewis olaf yn darparu arian i ddatgloi'r gwaith cyflawni.
- d) Gellir cyflawni'r prosiectau, a gwireddu buddion o fewn amserlen y Cynllun Twf. Byddai'r un meini prawf o ran cyflawni yn berthnasol yn yr un modd â phrosiectau eraill y Cynllun Twf.

- 4.7. Pe byddai'r Is-bwyllgor Llesiant Economaidd yn cefnogi'r argymhellion uchod (Opsiwn 2), byddai angen adolygu targedau ac amcanion y Rhaglen Portffolio a Thir ac Eiddo i ystyried y newid, gan olygu o bosib bod angen ail drafod â Llywodraeth y DU a Chymru o safbwynt targedau'r portffolio.

5. GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 5.1. Ni chyfyd unrhyw oblygiadau ariannol yn uniongyrchol o gymeradwyo'r penderfyniad a geisir yn yr adroddiad hwn. Gallai egluro sgôp y Rhaglen Tir ac Eiddo alluogi amrediad ehangach o'r prosiectau i gael eu hystyried ar gyfer arian y Cynllun Twf yn y dyfodol, fodd bynnag, mae'r amlen arian ar gyfer y Cynllun Twf yn parhau yn sefydlog ar £240m.

6. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

- 6.1. Mae'r ffordd ymlaen sy'n cael ei ffafrio yn egluro bod modd bwrw ymlaen â'r seilwaith trafndiaeth ar y safle neu oddi ar y safle fel rhan o brosiect ehangach yn sgôp y rhaglen Tir ac Eiddo ac mae'n benderfyniad y gellir ei wneud gan yr Is-bwyllgor Lles Economaidd. Mae hyn yn ymwneud â darparu cyllid ar gyfer galluogi gwaith trafndiaeth sy'n rhan angenrheidiol o brosiect sy'n gallu cyrraedd targed ac allbynnau y Cynllun Twf. Byddai amodau'r cytundeb ariannu o reidrwydd yn gysylltiedig ag allbynnau y prosiect ehangach a'r amserlenni.
- 6.2. Ni ellir ystyried prosiectau trafndiaeth unigol, yn cynnwys priffyrdd cyffredinol/strategol neu ddatblygiadau rhwydwaith, gan y byddai hyn yn ymestyn y tu hwnt i'r sgôp y mae'r Cynllun Twf wedi ymrwymo i'w gyflawni ar hyn o bryd, a byddai newid o'r fath angen cymeradwyaeth 10 partner Uchelgais Gogledd Cymru ar y cyd â Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU.

ATODIADAU:

Atodiad 1: Papur Opsiynau: Prosiectau trafndiaeth yng Nghynllun Twf Gogledd Cymru

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. Swyddog Monitro:

"Mae'r adroddiad yn esbonio bod gwelliannau i'r Cynllun Fargen Twf yn parhau i fod yn fater a gedwir i'r Cynghorau a Sefydliadau partner a'r Llywodraethau. Y cynnig yw caniatáu i elfennau trafndiaeth sy'n galluogi prosiectau penodol o fewn y Rhaglen Tir ac Eiddo i gael eu cynnwys fel rhan o'r cyllid. Mae hyn yn gyson â chwmpas y rhaglen hon. Fodd bynnag, bu ansicrwydd ynghylch elfennau galluogi o'r fath a bydd y cynnig hwn yn darparu'r eglurder hwnnw. O ystyried yr amlen ariannu cyfyngedig, mae'r amodau a nodir yn yr adroddiad yn ganllaw angenrheidiol a chlir ynghylch cwmpas yr elfennau trafndiaeth a allai fod yn gymwys."

ii. Swyddog Cyllid Statudol:

"Nid oes gennyf wrthwynebiadau gydag egwyddor y penderfyniad a geisiwyd. O safbwynt cyllid mae yna amlen ariannu cyfyngedig fel y nodwyd yn 5.1 uchod, sef gwariant cyfalaf."